

Sarusi Mihály

Fecskeúton

(Fürdőlevelek Berekből)

Corvinka villanykönyv

Balatonalmádi, 2014

(1. kiadás: 2002, Berekfürdő, Bereki Irodalmi Társaság)

BORBÉLY A FEREDŐBŐL

/Első Fürdő Levél/

(Kúrba menet)

1. kúrlap

Édes ángyom!

Tán tudja kend, nyilván teljes véletlenségből, nagykún Berekfürdőt kínálja 1999 ősze hajfodorító művészetemnek. Nem a Bukarest mellyéki Snagov-, Buda Gellért-, avagy New York mit tudom én milyen, valami manhattani, avagy netán csehöldi Károly-, meg pláne nem Mária-feredőjét, nem beszélve Menyháza légferedőjéről, székelyöldi Szovátáról, meg a többi honiról, ahol szert tehetnék egy kis váltópénzre.

Lehet az ember, ángyi, akármilyen talpraesett figaró, a dolog nem olyan egyszerű. Kapcsolat, kapcsolat és kapcsolat! Ez kéne; különben megsüthetem a nagy eszem – és hajfodorító tudományom –, robotolhatok idehaza azért a bagóért, amivel a mesterem kiszúrja a szemem.

Azt mondják (a nagy okosok!), vállalkozó vagyok! Vállalkozó a szegény legény... Sok tökéletlenje. Mintha nem tudnák, nagyon is jól értjük, vállalkozó az a figaró, amelyiknek saját üzletre futja s alkalmazott, bérmunkas, segéd – magyarán más kapcarongya, de semmiképpen sem önálló iparos! –, aki más üzletében melózik.

Nem untatom kendet, de megígértette velem, megírok haza mindent, ami velem történik. Hát lássa!

Azt mondják, ma már inkább számítógéppel kell levelezni; jó vicc! Majd megvárom, míg kendnek – odaát (Partium Romániába szakadt részein) – beszerel egyet a Világbank!

Azt terjesztik róla, takony egy társulat. Adnak egy kicsi pénzt a sokból, hogy legyen mit megkésztetve visszaadnod, s dögölj éhen. Nem bosszantom tovább. Lássuk a medvét!

A nagy tengeri út előtt itt üthetem el az időt – ha egyszer így rendelte az a Nagy Kaporszakállú! – az épp most e szent helyt időző nyugat-európai nyugdíjasoknak a tópart sátoztábori gyöpén gombamód kinövő lakókocsijai melletti fogadóban. Hogy ne mondjam, az összkomfortos ketrecekbe bútt német, svéd, finn s más 'kispénzű' napnyugati vének s a nyárutói jövődjükkel ismerkedő javakorabeli honfitársaik, nemkülönben a véletlenségből pont itt tanyázó írótaboriak társaságában.

Mehetek igényöst Hamburgba, ott szállhatok föl arra a (bocsánat a szóért, ángyi) kibalzsamozott nagy tengerjáró édenbödönre, amelyen fodoríthatom a nyanyák haját! Ha megszorulok – ez persze kizárt! – vállalhatom az urak beretválását és különösképpen hajigazítását (hölgyek imilyen-amolyan – feredő előtti, fürdőruhához mért – fazonigazításáról most szót se ejtsek, nehogy ángyom félreértse!). (Mert, hogy őszinte legyek, az is megesett már szegény fejemmel, hogy ilyesmire vettek rá hölgyvendégeim.)

Ángyi tudja, apámtól akár a köpülést, érvágást és a többi borbélyfogást is elleshettem volna – ha ugye mutatta volna –, de szerencsémre ilyesmit ma már nem várnak az embertől egyetlen fürdőben sem! Tengerjáró személyszállító kirándulóbárkán sem, gyanítom.

Ennyit egyelőre Hamburgról.

Térjünk vissza Berekbe.

Pontosabban az oda vezető útra, mert a kúrba vivő út is tartogatott meglepetéseket!

2. kúrlap

Úgy kezdődött – az út folytatása, mielőtt Berekbe értem volna –, hogy kocsim (tudja, ángyi, az a kopott, tizenhétéves Skoda, amellyel legutóbb kendet az aradi ispotályba vittem) a törökszentmiklósi Fájdalmas Szűzanyáról elnevezett kálváriakápolna mellett suhant volna el, ha nem lassítja le a tenger nép, amely nem tért el a kis templomdombon, meg a szentmiklósi főutcán, ráfolyt az országútra, élém!

Na, mondom, nem hajt a tatár, akkor most leállok.

Tudja, ángyi, milyen vagyok! Ha meglátok egy búcsújáró helyet – belekeveredem egy búcsús népbe –, öreganyám, Kis Boriska jut eszembe, akit a világon mindenkinél jobban szerettem s aki nyomoréksága ellen való orvosságot keresve vénasszonyként is megmászta (lépcsőről lépcsőre) a Radnai Szűz kegytemplomának hegyoldali, elég meredek és hosszú grádicsát. Hogy lehetek akármilyen rossz, ha a jót áhító szegény emberek közé kerülök, azonnal megjavulni szeretnék! Nagymamához húnek lenni.

’Könnyű tisztának maradni, ha az ember lánya csapat gyermeket szül, csoró, mint a templom egere, s ráadásul az utolsó szülést követően megnyomorodik! Mennyivel nehezebb a tolvaj gazembernek’... Szó, mi szó, ángyom lelkem.

Ha ő annyira hitt, én miért nem?!

Elresteltem magam s nyomban beállok a keresztaljába. Imádkozni, énekelni, vezekelni. Gyónni, áldozni. Azonosulni azokkal, akikhez a magunkfajtának a legtöbb köze lehet.

Tudja, ángyi.

Biztos azért is vonzódok a szegény emberekhez, mert valaha én is az voltam! Mint a fél család. Valamennyire valamennyien, hogy kifosztották a kollektívval a tehetősebbeket is.

Hagyjuk; megbüntette már érte őket a Jóisten.

Nem tagadom, a rengeteg embert vonzó nagymise után következő déli kismisén, amelyre bejuthattam, már csak néhány zarándok öregasszonnyal álltam sorba a páter elé magamhoz venni Krisztus testét. S mint eddig bármikor, most is: ne ragozzam, ángyom, ért engem.

A Fájdalmas Szűzanyáról nem csak a vénasszonyoknak, nekem, náluk azért ifjabb férfiúnak is az Anya – a mindenség anyja?! lehet, de legalább ennyire édesanyám, meg édes gyermekeim édes szülőanyja! – jut eszembe s megkönnyeztet.

Hagyom, ángyi, mert ríva fakadok.

Boldogasszony.

3. kúrlap

Hogy a kocsika tovább vigyen Bereknek: Kenderes! Nagybányai vitéz Horthy ellentengernagy kormányzó és őfőméltósága kastélya és sírja. Ha már egyszer – kúrba menet – erre viszen az utam, miért ne? Megállok, kiszállok, szétnézek! Körbetekintek.

A kripta zárva, az első világháborús emlékoszlop ellenben akkora, ángyi, hogy ha a nem létező csanádvégi – „nyugat-romániai” – sajátunkat megszázszoroznók, körülbelül

eltalálnók a méretét!

A kormányzó palotájában középiskola és diákszálló, nagynehezen megtalálom a hátsó – szép szóra megnyíló – kaput. Ne is mondjam, csak egy kicsi része idézi az egykori hangulatot! A gondnoktól viszont megtudhattam: a faluban úgy tudják, igaz, hogy Horthy megtizedelte a föllázadt matrózokat, de előtte hazazavarta az összes kenderesi tengerészt, nehogy valamelyikük beleessen a szórásba.

Köszönjük szépen, a csanádi haditengerészek nem úszták meg ilyen olcsón! De hogy nem volt olyan gazember, amilyenek e z e k fél évszázadon át beállították, az biztos. Szerette és féltette a hazáját, és semmi pénzért el nem adta volna, mint teszem azt. De hagyjuk, ángyi, épp oly jól tudja, mint én, kikre gondolok. Hű, de nem szeretik, ha szóba hozzuk!

Kár, hogy nem volt demokrata; mert azzal azért nem vádolhatja senki.

Na jó, demokrata volt, de úri! Aki hogy értette volna az elesett embert. Hogy a demokrácia neki mást jelent... Nem csupán föladatot, kenyeret, munkát is.

Könnyű persze nekem, a borbélylegénynek – hajfodrásznak! – demokratának lenni! Ha tele a zsebed, másképpen látod a világot, mondják.

Én nem tudom, ángyi.

Az enyém nincs tele, nem is üres, mégis.

Mégsem.

Hogy fordítsak a dolgon, folytatom kúrelői utam sorolását! Mármost hogy beszámolómat, mely Berekről szólna.

4. kúrlap

Berekfüdő előtt – mi mást lehet tenni – be köll nézni Karcag városába, a nagykunok székhelyére. S mit ad Isten, az első, amivel szembetalálkozik a szegény vándor (Hamburgba srévizavé menet), csúfabb a csúfnál.

A honfoglalási emlékműre egy szerencsétlen horogkeresztet feketített, odébb meg a város egyik neves alakjának a két szobor-orrlíkába csikket nyomott, kopasz szobor-fejébúbjára üres kólásüveget emelt a nagykun századvég. Szerencsére a nagykun huszárszobor túl magasán van ahhoz, hogy ló és vitéz megcsúfoltassék.

Na aztán hogy keresni kezdtem a főtéri, pár éve még meglévő könyvárúházat – ángyomnak vettem volna (tudom, mennyire szeret olvasni!) valami jóféle nagykun nyomtatványt –, kiderült, nem volt rá többé szükségük a Nagykun Kerület és Kapitányság székvárosában élőknek! Valami van, valamivel kijjebb, de míg azt megleltem volna, már Berekbe értem.

Könyv, ezeknek? Igaza van, ángyi, mi a francnyavalyának.

Elébb egy helybeli hajszobrász koma s kománé elvitt a Zádor-hídhöz (magam oda nem találtam volna); ángyi, azt látni kell! Olyat – ilyet! – sehol a világon nem találhat. Arról nem beszélve, hogy tán a sorsunkat sejteti.

Gondolja el: kétszázéves kilenclyukú híd, melyből a két szélről négyet – kettőt-kettőt – elmosott a vízár, mára a valaha alkalmanként folyamszéles ér bölcs folyószabályozóinak működése nyomán tovatűnjön úgyannyira, hogy körben csak a majdnem tökéletesen terméketlen pusztá, a hófehér Híd pedig mérföldekről láthatóan kiemelkedjék a lepusztult tájból.

Nem mondom, bődületes látvány! Fenséges, ángyom. A nagykun, ha megjön világjárásából, elsőnek ide néz ki, megvan-e még, s jól vélekszik-e, valóban olyan káprázatos?

Odahaza is van Ér, ekkora azért az sem volt. A mi hídunk is kisebb. A pusztánk sem ennyire kietlen.

Mindehhez adja hozzá: valahol itt találkozik a Hortobágy, a Sárrét, a Nagykunság!
Szóval, kedves ángyom...
Persze, mint a mi kicsi falunk határában meg Arad, Csanád, Zaránd találkozik s szinte Békés is odalátszik!
Három Föld... Nálunk Négyeshatár!
Valami mindenütt kerül (ha nagyon keresi az ember), ángyi.
Akkor a bereki kúrba!

/Második Fürdő Levél/

(Kúrjava)

5. kúrlap

Itt mindjárt az elején szabadjon, ángyom, megjegyezni, ez nem az a kúr, mint amelyet kis csanádi falunkban az utcakölykök emlegetni szoktak, ha elszalad velük a szekér. Ez a kúr az urak kúrja, nem amolyan egyszerű – pusztai, sáros, homokos, agyagos, köves, árvalányhajas satöbbi – vizesgödör, melyben meg lehet mártózni, nem! Gyógyulás, fickándozás, hűsölés, egyebek végett, nem! Nem parasztferedő! Kúr. Kúr ez, kúr az.

Ők így hívják, mi pedig hagyjuk rájuk.

Hogy ne mondjam – tán elviseli, ángyom, ha fölsorolom –, annyiféle kúrról hallottam már rövid (tán tizennégy éves) kúrfodrászati ügködésem során, hogy ha lenne hajam, mind egy darab szálíg az égnek meredne. Annyi.

Hogy ne kapkodjam el és mindjárt az elején tisztázzam – tudván tudva, ángyom, Csanádban nem sok sváb, szász, cipszer és egyéb törzsbeli dajcs vagyon s így kend honnan a csudából tudná?! –, a kúr (németesen Kur) annyit tesz, mint magyarban a feredő. Téli, nyári, fedett, nyitott, gyógy, verseny, sport, láb, miegyéb!

Tudom, hogy szeret nevetni, hát akkor.

Szegény Misa bátya! Biztos megbocsátja; de jót kacagna, ha hallhatná! Jó humorú ember volt, nyugodjék békében.

Ángyi, ángyi.

Magára vessen, ha egyszer kérdezett!

(Amúgy – a végét az elejére vetve – a Karcag-berki Kúrferedőben az első igazi, ha megbocsát, ángyom, kúrfenék csak közvetlen a távozásom előtt tűnt föl!)

(Lestek is a jóvérű férfiemörök!)

(Majd kitekeredett a nyakuk a medence körül imbolygó szépség után forogva.)

(Látja, ángyi, milyen a férfinépség, nem nyughatik a tisztességes családos ember sem, ha ilyesmibe ütközik.)

(Feredőben pláne!)

(Magam szerencsére az üzletben felejtettem a beretvát, mert – gondolhatja! – ijedtemben összeszabdaltam volna a hévizes medencében mellettem ücsörgők fülét-farkát.)

Egyszóval: kúrház, kúrszalon, kúrkerevet, kúrterem, kúrpad, kúrturnus, kúrbuszus, kúrkurzus, kúra a kúron – mert ilyen cifrákat is hallani e mélyalföldi feredőben!!! –, kúrmenü, kúrmester, kúrhölgy – nem az, akire gondolni tetszik, csak aki itt piheg néhány hetet a fürdőhelyen –, kúrkenő (avagy kúrmasszőr), kúrkocsi, kúrló, kúrmotor,

kürdülő, Kúrland (az egész), kúrközpont, kúrfalu, kúrvár, kúronkúrt — na, ez aztán nem volt valami szép beszéd! –, meleg- és hidegkúr (ez sem az!), langykúr (ilyen szép koraőszőn pláne!), kúral, Kúr-el-Szálló, kúr-esés, kúrtalan hely (mint mondjuk kis falunk Csanádvégen, hol egy fia-leánya strand nem terem!), kúratlan (na ez is más), kúrban (szinte az igazság, ha fáj a dereka, ropog a nyaka kedves ángyi!), kurka, kúri, kúrlak, kúrmedence, kúriszap, kúrveder, kúrcső, kúrkász, kunkúr, kúrhun, nagy-meg kiskúr, gyógykúr, hétvégi kúrban levés, Kúrnagy Feredő Berekben, kúrleány, kúrbál, kúrlevente, kúrliget. Frankfúrt-kúri pederasztra, kúrpad, kúrkápolna, kúrorvos, kúrsétány, kúrkapu, kúrpalota, kúrfasor, kúrforras, kúrmeleg, kúrjeges, kúrvasút, kúrzuhan, kúrdíszkert s -pinty, kúrmosoda, kúrkonyha, kúrvendéglő, kúrkaszinó, kúrkávéház, kúrbár, kúridény, kúrkecske, kúrrányi (róla – odahaza – még nem tetszett hallani), kúrlabanc, kúrmicsodája nem a vakvilágnak!

Hogyaszondja (sokadjára): Kurhaus, kúrpromenád, kúrpósta, kúrvilla, kúrpark, kúrdoktor, kúrkaszni, kúrbor, kúrbank, kúrplacc, kúrfasor, kúrséta, kúrszínház, kúrtár, kúrszék, kúrnapozó (Berekfürdőn is láttam egyet, igaz, ki a kukucsáló likhoz fölmászott, a gyatra létra miatt életveszélyben forgott), kúrkabin (sosem feledem: lehettem vagy tíz éves, amikor a hetedik, túloldali szomszéd nagyfiú komája becsalta magához az öltözőbe a csinibabát, szájonragadta, majd a lábával behúzta az öltözőfülke ajtaját magukra, hogy azt csinálhassanak, amit csak akarnak a nagylánnyal a csabai melegvízi feredőben!), kúrkupola, kúrtenisz, Kurapotheke, kúrszer, hogy csak néhányat említsek.

6. kúrlap

– Mi foglalkoztatja az író urat? – kérdezte mellettem a medence szélén ücsörgő középkorú, lassan hasas embertől egy mikrofonos, úgy tűnik rádiós pasas.

Hogy őszinte legyek, ángyi, elbámultam! Hogy mik vannak.

A pali elhárította a vallomást, mondván, van neki épp elég gondja odahaza a családjában, a pénzkereső foglalkozását illetően a munkahelyén nemkülönben, valamint a szépliteratúrára vontakozóan úgyszintén untig elég!

Így mondta, szépliteratúra; ángyi, hallotta már ezt a szót? Én nem. Dehát hóttig tanul a borbély is, nemdebár?! Mert akkor biztosan van rusnyaliteratúra is.

Na jó, én ehhez nem vagyok eléggé művelt.

A Művelt Ember, tudja, ángyi; aztán az első alkalommal akkorát káromkodik, hogy szépöregapám a nagyfülű világban nem tudott olyat! Olyan randát.

Hagyjuk!

– Amúgy a szeredásom avval van teli, hogy a posztmodernnek becézett balliberális pártirodalom magamagát a magyar szépliteratúrának kiáltja ki! Mint nemrég a szocreál, a szocromantik – árulta el az egészről a véleményét az én melegmedenceszéli alkalmi író üsmerősöm, miután a rádióost világgá zavarta.

Az épp odatelepedő kartársának árulta el, mit nem vághat a mikrofon közvetítésével e máj szép világ pofájába.

Én mondom, ángyi, azért változott a világ! Amikor inas voltam, nyilvánosan sehol sem mertek volna ilyen őszinték lenni az emberek! Csak úgy kívágta a rezet a vízben.

Azt gondolja kend, azért vehetett volna annyi bátorságot, hogy a képtübe mondja?!

Ha értenék az egészből egy kukkot.

Mindegy!

„Inkább meg sem szólalok!”, ezt mondta az íróhaver is.

Ahogy kimásztak, gyorsan leírtam, mit gagyarásztak össze; a felét se értettem. Pedig, bizony Isten, ángyi! Hét nyelven beszélek, ha megszorulok. Egyen alig, de heten hogyne. Igaz, volt bennük már egy kis nyomás, én meg csak minden tizenharmadik szavukat

értettem.

Megfogadtam, legközelebb hangrögzítő masinát rejtek a törülközőm alá s pontban indítom.

Hogyan feledném, hogy kedvenc ángyikám – bátya drága özvegye – mennyire odavan az irodalomért! Nem azért mondorn, olvasni én is szeretek, annyira azért nem, mint kend! Mert ángyi, azért, ha szabad őszintének lennem, néhanapján eltúlozta a könyvfalást! Hogy ma mennyire lát még a pápaszemével, nem tudom, annyi szent, valaha szinte főzni is elfelejtett, ha keze ügyébe került egy. Hányat vágott bátya a kemencébe? Ahány a kezeügyébe került, mert úgy fölbosszantotta, hogy kend mosás, takarítás, gyermekpesztrálás helyett a könyveket bújja! Mégha csak a Szentírással foglalkozott volna, nem, de mindenféle írókkal, írócskák! Bátyus hívta így őket; nagyon a begyiben voltak az irodalmárok, amikor két napig tartó dolog után üres fazék várta.

Nehéz az élet, tudom.

Nem baj, legközelebb idemásolom kendnek! Amit ezektől ellesek. Lepottyán a székükről-asztalukról valami, vagy csöndben elemelem a magára hagyott telefirkaált papírlapot és mint a villám lemásolom e levélbe.

Aztán találkoztam másik íróval is.

Lakatossal, meg körmössel is, de az kendet, tudván tudom, nem izgatja. Csak az írók! Pedig a körmös maca elég ügyesen helyrehozná a beteg bütykét!

Bátya ettől vezett meg.

Ha sokaig hallgatom őket, én is amondó vagyok.

Na de nem baj, ángyi kedvében járok és rovom, rovom, míg össze nem esem! Valami bolondériám nekem is lehet.

Ugy biza, ángyom!

(Az egyik különösen nagyon dolgozott, éjten éjjel csak verte a gépet! Úgy nézem, lehet vagy harminckét éves és csehszlovák cseh gyartmany. Abból az írógépből lestem ki a mesét. Olvassa, egészségére! Tán még a végén megtoldja hússzal azt a nyolcvanhármat.)

(A szerző nevét nem tudtam megjegyezni, de talán nem is lényeges.)

/Harmadik Fürdő Levél/

(Kúrközben)

7. kúrlap (MÁSOLAT!)

Buda Feri! Már ahogy megjelent a bereki főuccán.

Hatvanhárom éves enmagát a kétkerekűről leszállítva elsőnek a kerékpárülés fölötti testrészt tapogatta végig – amennyire képes erre az ember – a szemével; megvan, de minek. Most az egyszer inkább otthon maradt volna Kécskén.

Mert hogy odatelepiült Buda költő uram.

A kúrbeli ifjasszony is megnézi magának; 63, de hogy 130 kilométert ezen a bringán lehajtszon?! S akkor (szinte) kutya baja.

Hát még ha tudná, hogy hat szép gyermek (három leány, három fiú) édesapja!

– A legidősebb negyven, a legfiatalabb huszonegy.

Férfi.

(– Ne te dicsérd, még félreértik a másság barátok!)

(Na erről.)

Azon nyomban – vacsora előtt jött meg, vacsora után már a lakosztálya előtt volt a derék fa – vágatott magának a feredőben kidöntött öles nyárból egy kobozra való szeletet. Estére nekiállt, reggel már alig győzte a takarítónő elsöpörni a forgácsot. Harmadnap mondhatta az asszonyosság:

– Ugy veszem, nő lesz.

Azazhogy úgy is vehető! Mert a koboz két alsó hangdobozza, a kurtán vágott faderékba vésett mélyedés-pár – épp mint egy kiadós melltartó (mit mejjtartó ruhanemű, maga a páros mejj!) formájaként! – olybá is vehető.

Mi sem áll távolabb Buda Ferenc költőtől, mint a se hús, se hal – se ez, se az – (kecske is, káposzta is) posztmodern szemlélet, de hogy az ótörök koboz az első faragcsálásra akár annak is volt vehető, mi tagadás!

Távbeszélés gyorsan haza, aztán – közbenízig mindig egy kis beszélgetés, adja Isten kupa bor – újra csak neki a kökemény fának, hogy mire végetér e bereki hét, megszülessék a kazakféle (szinte már ősmagyar) hangicsáló húros szerszám.

Majdnem meglett! Annyiszor elcsábította a társaság, a hévíz, a jó szó, hogy valakit meg kellett kérnie, szállítsa már kocsijával Kécskére a félig kész kobozt! Kerékpárja hogy bírta volna el e terhet.

– Ha rámész a Hortobágy gátjára, anon a Tiszáig mehetsz, ott az első révész átvisz.

Nehézgépkocsi, nappali diszkólázban égő títán, nagykocsiával pöffeszkedő újsenki, miegyéb gátlástalan elmebeteg tapos rád az országúton; bármennyire lehúzódsz az útszélre, elsöpör. Betakar.

Isten éltesen, Ferenc!

Be jó volt látni.

(Hogy az a menyecske mit gondolt, csak a Mindenható tudja.)

8. kúrlap

(Másolat!)

Azt tetszenek kérdezni, miért éppen Illyés Gyula SZEKSZÁRD FELÉ című verse jut eszembe elsőre, ha a számomra (e pillanatban) legfontosabb költemény felelőlről érdeklődnek?

Tán mert épp ennyire igaz – lenne, ha valaki megkísérelné valahogy leírni – (lassan fél évszázad múltán ...) egy BEREK FELÉ is.

Veszprémnek; Magyar-Szabadkára, Aradra, Pest-Buda fele.

Ezredvégünkön különösen fájdalmas ez a. Az a dolog, amely a kutatóknak 'népességfogyás', 'populáció-csökkenés'. Nekünk (mármint azoknak, akiknek még van valami közük a magyarsághoz, akik még azonosulni képesek népükkel) valami más. Annak a veszélye, hogy fél század múlva 3-4 millióval kevesebben lehetünk.

Sovány vigasz, hogy lesz kivel a helyünket kitölteni.

Az első 'vészmadarak' – a két háború közt, elsősorban az Ormánság egykézű, s így önmagát halálra ítéelő, mára szinte teljesen eltűnő református magyarsága kapcsán – falukutató szépirók s társadalomtudósok voltak. Politikus elvétve ha akadt a harangkongatók közt; a kevés jó példa egyike a mi Bajcsy-Zsilinszkyknak. És bizony (a számok ezt mutatják) nekik lett igazuk. Nacionalista, sovíniszta, a faji mítosz megszállottja, magyarkodó, reakciós, klerikális, túlzó, borúlátó s ehhez hasonló minősítést kaptak azok – s kapnak, sajna, gyakran máig –, akik (mint e nagy költeményben Illyés is teszi) figyelmeztetnek a népünket fenyegető veszélyre. Utalnak arra, amit én e költemény lényegével azonosulva így egyszerűsíthetek le: a szekszárdi s mindenféle kis vonat (avagy busz, gyalogút) várandós kicsi nője a lehetséges legnagyobb kincset csempészi a gyermekáldással nem sokat vergődő, lassan kizárólag haszonelvű – tehát igen embertelen – századfordulós világban is... A jövőnek, amelytől egy édesanya csakis jobbat remélhet.

Aki nélkül nincs semmi.

Bizony még PÉNZ sem.

9. kúrlap (Másolat!)

Börtönélményeim egyike Juhász Ferenc.

Illyés Gyula arra bátorított, hogy (szégyenkezés nélkül) megvalljam, szeretem a hazám – hogy igenis hazafi vagyok! –, Simonyi Imrétől tartást, keménységet tanultam – hogy ha minden veszve, akkor sincs veszve semmi! Juhász Ferenc pedig segített belemerülnöm a tiszta költészetbe – például abba a nyelvbe, melyből annyian építhetünk katedrálist, ahányan erre (nem ok nélkül) vállalkozunk!

A népi szürrealizmus, a népi avantgard útjára csábított, hogy alkalomadtán másokra térjek; olyan (nyelvi) világba, melyben jó – ma is – megmártózni. Ami felé engem irányított Juhász Ferenc: a népnyelvben. Illetve amit megmutatott (fölragyogtatott!): a magyar nyelvteremtés végeláthatatlan útját-bogát.

Nem tetszett, ahogy – a „szocializmus” idején – a „szocializmusról” (pl. a Szabad Népből még a nyolcvanas években is) beszélt, de ez már későbbi történet. Az én Juhász-élményem ezt megelőző, ennél jóval erősebb.

1965 későtavaszán – katonaszökevényként – Budán, a Fő uccai tömlöcbe sinylődtem (ha jól emlékszem, szűk két hetet; előtte egy nap a csabai, néhány a budai városparancsnoksági fogdában, majd a Gyorskocsi uccából kijövetet követően még egy jó hónap néphadseregi zár alatt a Róbert Károly körúton). Rabként került kezembe „Apám” című elbeszélő költeménye.

1950-ben jelent meg, amikor épp a csabai Révai (valamint Kölcsey) uccai – Piros – iskola első osztályába íratott be édesanyám. Az időben, mikoron J. F.-né Szeverényi Erzsébet volt, ki medgyesi születésű, de közepetudós Csabára járt. (Nyilván ezzel is menthető, hogy – kicsikét később – Juhász Ferenc észrevette csabjanszki beszélycsokrétám!) Reá másfél évtizedre jutott el hozzám (tették elem) – rakta zárkamba a vakszerencse helyett a jó Isten – Juhász hosszú apa-énekét.

A többi (kötelező, mert magam nem választhattam csak abból, amit a Fő-uccai átvor – nyilván szintén hűsölő – könyvtárosa elénekelt) olvasmány nem izgatott, ennél kötöttem ki. Túl érettségim, sikertelen fölveteliken... idáig – hozzá – még nem jutottam! Csak később – Debrecenben a kollégiumban – csodálkoztam rá.

Még 1966-ban sem értettem, mi van azon lelkesedni való, hogy ...”A tékozló ország”, „A virágok hatalma”, „Babonák napja”, „A szarvassá változott fiú...?! Lehet, épp ez utolsó kapott meg.

Valamelyk. Igen erősen!

Mondom, nem értettem, miért rajonganak Juhászáért! A föltétlen irodalombarát – más aligha lehetett volna – könyvtárosjelölt csapatból a fél évfolyam. Amikor engem József Attila s Ady nyugtázott le. Nem volt nehéz tőlük hozzá eljutni.

Csak kézbe kellett venni. Meggyőzőtt... a széptan tudorai nélkül is, miért s mitől SZÉP. (Ők engem soha semmiről nem voltak képesek.) (Nyilván bennem a hiba.)

Szóval azt a börtönbeli, már-már – sőt, valóban – kényszerű Juhász-olvasást a főiskolai (diáktársi készítésre megtett) lépés – hogy kézbevettem újabb dolgait – teljesítette ki.

Az újmaozizmus aczéli Juhász-letaglózása már azt a kort fémjelzi, melyben ránk nem túl nagy szükség van.

Ha hiszünk nekik.

10. kúrlap (Másolat!)

*A beregi Fattyason... Nagy Zoltán Mihály? Ilyen névvel nagy írónak lenni hogy lehetne?
Ha Nagy Lajosként, Nagy Lászlóként sikerült... S Gázi is kapaszkodik.*

Ámde (csakhogy) – ellenben – e ma Csonkapapiban családainak kétkezi munkával kenyeret

keresni igyekvő falusi (!) magyar (...) embernek (!!!) az érettségi után kolhoztagnak, majd szovhozi szőlőmunkásnak, későbbben útépítő dolgozónak, mi több, állatgondozónak, hogy ne mondjam dohánytermelőnek, még később bérszámfejtőnek, sőt, gépi könyvelőnek, hajaj, építőmunkásnak, meg kőművesnek kell állnia, míg az önkény enyhültével lapszerkesztővé emelkedhet (?), hogy legyen honnan megint visszahullania.

– Este a feleségem szokott a konyhaasztalról lett íróasztaltól ágyba cipelni!

Mert hogy írás közben álmodt bocsát szemére az Úr.

Ez sem kutya (falunév a magyar-kárpátaljai, magyar-ruszin, magyar-kisorosz stb. állam- és álmohatár túlfelén): Csonka-Papi!

Vajon mire jutna Nagy uram (Csonkapapiban), ha nem (csak) a pénztelen (amúgy realista) nemzetiek támogatnák? Ha jutna ideje két házfal fölvezése közben... regény írására is.

A s á t á n f a t t y a című kisregényével a legkülönb középmezőbeli magyar elbeszélők közé írta magát.

Egész véletlenül alföldiként.

A megnyomorítottságában a legostobább hagyományokat is őrző magyar falu szájára katonakurvaként vett, a 'fölszabadulás' után rögvést öt (azaz 5) muszkabaka által megpocskolt, lélekben mégis szűznek – tisztának! – megmaradó Tóth Eszternek s családjának sorsát ábrázolva az író az egész kárpátaljai magyarság tragédiáját ragadja meg. Ez a végtelenül szomorú, már-már reménytelen, az olvasót meg-megrikátozó regény minden eddigi, e szovjet-muszkabolsi félévszázadunkkal foglalkozó szépirodalmi műnél egyértelműbben leplezi le elnyomatásunk aljasságát, embertelenségét, piszkának a leglényegét.

Igen, hogy a Szovjet (s a többi) valóban maga volt a Gonosz. Fattya pedig – bárhogy borzadunk – fiunk, leányunk (lehet).

E fattyak honában élve nem csoda, ha valamennyi megerőszkolt (magyar, orosz s mindenféle egyéb) ember a maga nyomorúságára ismerhet Nagy Zoltán Mihály végtelenül alapos, hátborzongatóan igaz, szörnyűségeiben is 'szépséges' kisregényének hőseiében.

Csoda, hogy szerzőnket nem futtatja a 'posztmodern' – néha úgy érzem, egyúttal mindenestül utókommunista – bagázs?

Az pedig, hogy lesz-e még ilyen nagy könyve, a tekintetben lényegtelen, hogy a halhatatlansághoz – mondhatnak akármit a hozzá nem értők – ennyi már elég.

11. kúrlap (Másolat!)

Egymaga volt az ellenzék vagy tizenöt éven át (Karcagon s Berekben)! Most meg néha kenyérre alig futja. Ő csinált belőlük nagy fiút, ma észre sem veszik. Ha nem kap állást, szembefordulunk velük" s békétlenkedik egy nagykun hazafi bele a Szent Mihály hete előtti (karcagberki) éccakai légbe.

'Nélküle (nélkülünk!) sose nyernek!'

Hja, az új nemzedék. 'Demokraták.' Lajos akkor mi volt? Ma micsoda?

Körmendi, hogy ne is mondjam.

'Puha vagy, Láza!' – zúgott a Keres-marti lelátó, ha valaki (mégis) elhúzott az amúgy kőszikla hátvéd Jani mellett. Mire föl – általában – Láza működése nyomán a csabjanszki Előre-pályán pályára lépő ellenfél fél csapatát a gyűrő, a sportorvos, vagy épp a mentő, volt, hogy a baleseti sebész vehette kezelésbe.

Nem mondom.

Új költői míve, az 'Időköltemények' az időköltészet oly (pár soros) remekeivel tele, melyek a Frank-gázló vize martján – Majna, hallja, Majna! – is helytállana. Ha lenne, aki bevezeti. (Mint ő egykoron; ezt most hagyjuk.)

S már jön a következő Körmen-di: 'Körmen-di-az-árokparton'!

– Papsajtevéstől hangos, játékkal és libapotyadékkal, mesékkel s álmokkal (nagyéha tankkal) áldott – valahai – nagycsabaalvégi (bérgépkocsit havonta ha, lovasfogatot napjában ötször-tizenhatször, kerékpárt annál sűrűbben látó) uccánk hangulatát idézi karczagi-nagykunsági egykomám, Körmen-di Lajos 14. (!) könyvcíme.

– Arról nem is beszélve, hogy Robinson... (A Crusoe.)

– Ez most Körmen-di, vagy valamely más alföldi szerencsefi robinzonádja lesz... árokpartunkon elregélve?

– Elvállik.

– ('Tessenek kézbe venni!')

– XIV. Lajos-könyv.

'Robinson az árokparton.'

– Tudósítás (kunságifi) módra, ezredvégünkön hazánkról (-ból).

– A hazától egy lépést sem tágítva.

– Midőn papsajtot sem égen, sem földön nem lelsz agyonvegyszerezett Nagy-Alföldiünkön.

– Kárpátia Magyar-szigetére vetve.

Ellenben míg K. M., ki a minap Kádárt fölmentő áldrámával szórakoztatta nézőközönségét, e minap előtt pedig – pontban a fél évszázados önkényt váltó első demokrata kormány idején – azzal igyekezett üdvözülni, hogy kimondta az ellenkező őszintét (valahogy így: – Jobban gyűlöllek benneteket, mit ti engemet!) 1999-ben megkapja a Körmen-diek által hatalomra juttatott kormány NagyDráma Díját. Mondom, addig Lajosnak... Nem hogy díja, kenyere is alig.

Kendnek megsúgom, Mátyás, vagy Mihály, ha igaz.

Hahó.

(Azazhogy:)

'Ezek, ellenzékiek?! Akkor, amikor az ég dörgött? A hetvenes, nyolcvanas években?? Csakis a demokratikus ellenzék! Mert a nemzeti vonal Aczélékhoz dörgölődött! Ezek köhögnek?' — nyög ketőt anon hölgy, ki midőn Lajosunkat egyszerre két (fél) lábbal rúgták ki a megyei pártlaptól (mondottuk volt, mást se égen, se földön nem lelt az ember egy megszállt vármegyében), egyebek közt azért, mert Berekfürdőn – nem úgy, mint 1999-ben, amikor a község fogadja az írótabort! – 1979-ben a saját kontójára tette ugyanezt: fogadta egy kis magán-írótaborozásra a tollforgatók keményebb csapatát. Mondom, mindeközben elébbi '99-es hazudozónk az egyik pest-budai népfőrlapnál nyelte – s nyilván nyelné ma is, ha közben mást nem gondol – a biztos éhkoppot. Hogy NEKI ma is meglegyen a havi két-háromszáz (ezer) fiksze. Ellenben EMENNEK.

'Sovinizták!', 'nacionalisták!', akar kommandante Ernestó Gerő 1956. október 23-án este a rádióban.

Lajos, Lajos.

Ha tudta volna, sem tesz másként.

'Ezt a könyvét is elhallgatja majd a testvéri művészeti szakirodalom, hisz dicshimnuszt kell szerkesztenie valamely épp időszerű állírói mű-mívről.'

12. kúrlap

(Másolat!)

KEDVES BÉLA stop KOTLÓGERGETŐ NEM ÉN VAGYOK stop ÁCHIM SEM stop SZENTÍRÁS-FORDÍTÓ KAMANCI HUSZITA PAP SEM stop MAGYAR KRISZTUS SE stop LEGFÖLJEBB NÉHA UGYANAZ AZ ÉLMÉNY stop NYICSEVŐ, LESZ EZ MEG ROSSZABB IS stop A JÉZUS-MARIA MAGYARBOLSEVIKNŐJE, A HADAK-ÚTTYIK KOMCSIFALÓI SE stopp NODE RÁ SE RÁNTS stop A ROMÁNOK ÁLTAL HALOMRA GYILKOLT FEKETE-KERES VÖLGYI MAGYARSÁGRÓL KÉSZÜLŐ ÚJ MUNKÁM HŐSEI SEM MI VAGYUNK stop (AZAZ: MEGLEHET, HOGY MI, LEGALÁBBIS ŐK MAGUK, ÁM SEM TE, SEM ÉN! stop) BONYOLULT

EGY KICSIT, IGAZ stop ERRŐL VISZONT VALÓBAN TEHETEK stop NEM BAJ stop CSAK A SZÖKŐÉLETNEK, A VAGABUNDKORZÓNAK S KÖLTŐI MÍVEIMNEK VAGYOK stop IGAZ, ELÉG SATNYA, FŐSZEREPLŐJE stop HOGY A TÖBBI MELLÉKALAPÁLÁST NE EMLÍTSEM stop UND ZO VAJTER stop FURA, HOGY FURA: AZONOSULOK A HŐSEIMMEL stop MINTHA ŐK MAGUK LENNÉK stop NEM VAGYOK AZ, DE ÚGY TESZEK stop SAJNA, EZ A HELYZET stop HOGY NE RAGOZZAM TOVÁBB stop ÖLEL stop MISKA

13. kúrlap (Másolat!)

Az irodalmi légtünettan tudorainak hogy lenne gőze (se) arról, amit a Rott-féle tollforgató – az írásművészetben – elkövet?

Légtüneteménytan, ha egyáltalán; mely inkább(an) arról szól – mai nap –, honnan fú a szél, merre, s leginkább mire föl ?!).

Na, Jósát nem izgatja.

Annál inkább komlóújfalusi regélőnket véstőhegyi (-mélyi) magányában az elkanyarított Sebes-Körös holtvize sárréjtében, minél pontosabban fejezze ki, mi mondandója adódik e (szépnek nem szép, ám éppen eléggé lehetetlen) világ – végnélküli – világában.

Banner Zoltán – erdélyi, tehát romantikus, legalább ennyire konzervatív, szóval rég lejárt szavatosságúnak tekintett – műtörténész-költő-előadóművész találja fején a Rott-szöveget (a Keres-marti könyvbemutatón, anno Krisztus urunk jubileumi éve tavaszán); e tömény realizmus, akár nemzedéke javánál, s már sorolja is a neveket, valójában kőkemény abszurd...

Mert elképzelni sem lehetséges ennél lehetetlenebb képtelenségeket kitalálni.

A k á n y a h a r a s z t b a l l a d á j a a z z a l k a p m e g – elég hamar, az első oldalakon –, hogy (mondhatni:) az egész úgy igaz, ahogy van. Mint – hihető – tény s való, nemkülönben mint a lélekmélyre utaló biztos jelzés anélkül, hogy – lélekgyógyász elmekórtanos módjára – belémerülne abba, aminek csak a fodrait látod, lélekmélyvizeit aligha...

Persze, azért válik azon nyomban – számodra – vonzóvá e beszédmód, mert rokon a tiéddel?!

Nem titok, van benne valami.

A titok... (az élet), amelyről Rott József úgy szól, ahogy...

Másképp is lehet, de így... Ha nem is mindenek előtt, de. Lenyűgöz kőkemény emberrajzával, bányaleírásával, tájmonográfiájával, társadalomképével, történelemjelzésével...

Kőkemény, mondom; meglehet, durva is!

Egy pillanatra sem altat el, zsongít finom – kedves, embernek tetsző, szeretetre méltó – részletekkel! Melyekből – azért – kerül a legsötétebb világban is! Rottéban nem túl sok. (Ha egyáltalán akad egy.)

E tömény – ha nem is igazság, hogy így élünk, ilyenek (is) vagyunk, de hát mit lehet tenni, ilyenné tesz bennünket a ... túlon túl nehéznek sikeredett Kárpát-Duna Nagyhaza-i (több nemzetiségű, mi több, egyáltalán nem kizárólag hunn), elállatiasodásra készített nyomorból sarjadzó – durvaságnak akár az ellentétét is föl lehetne mázolni...

Majd a következő Rott-könyv főstményében?

Várhatsz rá?

Erre harmincvalahány éves koráig várakozhatott; persze, hogy kellene az efféle írás... akár a hagyományos, akár a modern realista, hazafias avagy nemzetentúli, a szocreál vagy a liberóball álírás tudós értelmezőinek? Rott, aki – panaszolja maga Baranyából Békésbe szakadva – attól kapja meg, akire (netán, mégis, hisz, állítólag egy oldalon állnak, amikor épp nem fekteti le őket a drága anyaföldre a vérbeli szépirást mainap rendre kiterítő literatúrai légtünettudomány) ne adj' Isten számíthatna! Mert műítészünk még azt is gúnnyal illeti, hogy Rott hosszú bányász szomorúmeséje (regefűzére) gyakran és pontosan meri a mecseki bányász szaknyelvből.

Vajjon?! Kérdheti bárki, nem csak szerzőnk: Illyést a mezőföldi, Tamásit a székely,

Tömörkényt a szögedi, Aranyt a bihari, Mikszáthot a palóc, Berzsenyit a pannon ízek tökéletes ismeretével lehet – ki tudja, honnan, a magyar szellem mely (meglehet, rossz szagú) gödréből – hírbe hozni.

Hogyne, hogy ez – már megint... – eléggé életszagú, komám!

Túl jó ez az ezredfordulón minékünk.

Nem is mutogatja senki (sem Majna-Frankfurtban, sem Pest-Budan) – sem Bé-Toszonádon – semmiféle könyvvásárban az effélét!

Ne is mondd: az igaz írást.

Igaz, haver?

– ... Arany a Kapca, Arany!

Ófaluban; Pécskán, Kevermesen; Csíkszeredán; Csabán. S még ki tudja, hány helyén a kerek egy világnak.

/Negyedik Fürdő Levél/

(Kúrban)

14. kúrlap

Kedves ángyi!

Hogy folytatom fürdőleveleim kúrsorát, hét határral arrébb hegyezem lúdpennám!

Ez itt már – hol csak néhány napot töltök egy cimboránál, hogy az alkalommal élve, szétnézzek az itteni nagyvilági melegfürdő-városbyan! – Vízibád (Hessen székhelye, újnemetül Wiesenbad). Ivókutas kúrház-terétől nem túl messzire Leininger-butik (divatáruház); hogy mi köze lehet a hesseni születésu aradi hős Leiningenhez?

'Ósi birodalmi grófi család sarja, rokonságban állt Viktória angol királynéval'! Az ánglusát. Föltehetőleg ezért súgták meg Európa csendőreinek: – Végezzetek velük minél gyorsabban!

Még egy-két ilyen Aradi Viktória...

Viktória Aradon.

Essen. (?!)

Magyarul nem tudott, mikor honvédnak állt.

'Buda'!

Ostroma.

Hessen-beli.

Aradon a 150. évfordulón egy leszármazott sem képviseli. 'Ifjú özvegye'!

Hessen.

Hogy amikor meg kimentik a fogságból a honvédek a tisztjüket, a hesseni férfi – tán életében először – magyar beszédet tanul be kívülről fújni: megköszönni magukat nem kimélő katonáinak, amit érte tettek.

Westerburg. Károly és gróf. S melleleg magyar a párja.

Szinte otthon, Aradon érzem magam!

15. kúrlap

A kúrbánya melletti hosszú-oszlopsoros kisszínházi soron andalogva (az esti

díszkivilágítást bámulva) mit nem vesz észre a hamburgi bárcás-hajóra készülő tengeri-figaró Víziádiban?!

Csinosan, meg hányavetin öltözött urak, hölgyek járkálnak ki-be a kisszínház kapuján, és sétafikálnak, mint odahaza Nagy Magyar Alföldünk valamelyk kőszínháza előtt a szünetben.

Beóvakodol.

Egy szó mint száz, a két fölvonásban játszott HARAMJÁK előadására tévedtem be a német császári fürdőhely őszi éccakájából! DIE RAUBER, A rablók című Schiller-mű második felét nézhettem végig, hogy a fényes társalgóból a közönséggel besompolyoghattam az első – utoljára szabadon maradó – ülőhelyre.

Az ember kiszolgáltatottsága; a háttérben mintha lágernép, avagy lágerország üldögélne, várna a sötétben a tetemrehívásra; katonazaj (zsiványzörej?); falanszter; az a Szép Új Világ, mely 1984 bukása után is fenyeget valami újdonsággal (orwelli, vagy nem orwelli) barbársággént, nyomorítana meg újra; Schiller meg Orwell, mindig ugyanaz? Egyazon emberálat.

Mai viselet (Sándor János csabai farmernadrágos Shakespeare-i királydrámái hogy fölbőszítették az elvtársakat! – igaz, Csabán sosem időzött Goethe, Dosztojevszkij), valami majdnem egyforma szürke egyenruha minden játszó személyen; a frankfurti ökörködés helyett tértem be e német előadásra (író ismerőseim bementek a díszmegnyitóra, hogy az egyik azt mondja, tisztára labancbeszéd volt); kinek a kaszinó rulettja, a kaszinóbár szépleánya, kinek e klájnszín; a frankfurti smafu, a könyvvásári vircsaft helyett nekem ezt adta az Úristen; köszönöm!

Schiller Frigyes A rablók miatt menekülni kényszerült – addigi pártfogója, valami herceg akarta érte lecsuktatni (csak nem vette magára a drámai bírálatot: útonállóknak a még nagyobb rabló urak miatt kényszerülhet állni az ember?!), s akkortájt járt Frankok-Majnai-gázlója-városában élneven (nyilván álruhában, álorcát kötve).

Mintha nem kétszáz évvel ezelőtti – pályakezdő schilleri – hanem legújabbmódi szomorújátékot adnának elé a Hesseni Állami Színház kamaratermében az aktorok. Színház, melyet a németvíziferedői kúréjából a kúrszíni szünetben (e kúrmentes őszi – kúrtales – wiesbádener kúrcsöndben) beóvakodó magamfajta figaró a nyelv ismerete nélkül is ért. Ahogy szlovák, román, orosz, észt, kazak előadásról sem futsz világgá! S a francia, angol, olasz miséről sem menekülsz.

Iskolaborbély koromban a Bakonyi Színtársulat palotájában ért engem eddig a legnagyobb idegen nyelvű színházi élmény: a tartui társulat adta elő (a maga anyanyelvén) Madách Tragédiáját. Úgy, hogy azóta is ez a legnagyobb Madách-élménye annak, aki láthatta.

– Jesus Mari(e)! – fut ki a nézők mellett az örült kisember, hogy a haramiaszínen már vasrudas urak (proletárok?) randalíroznak.

'Franz!' 'Karl!'

Érezni, nem tandráma, nem is színházmúzeum, nem irodalomtörténeti különlegesség; él az egész, míg főhőstök meg nem fojtja a főszereplőt, szerelmét. (Szóke a szókét.)

(Szóke Germánia... Mennyi barna a nézőtéren... 'Hitlernek ez sem sikerült!')

Valahogy – már megint – (hogy egy kukkot sem értesz az egészből) maga a tiszta művészet.

Aztán az itteni magyar körben elolvastam a drámát. Hát, ángyi, Schiller nem ezt a darabot írta.

Na mindegy.

16. kúrlap

Estike Vizenbád (amúgy csak – öregesen – Wisibada) török, német, félvér lányainak, menyecskeinek a társaságában a belvárosi sétatéren.

– Hallod, azért te itt is elboldogulnál!

Valahogy csak-csak. S a (Római-torony alji Római-közi) szekszmosodába műszakkezdésre igyekvő félszépség úgy végigmér, mintha – életében először s utoljára — polgári viseletben is látni szeretne.

Ha tudná, ángyom, hogy én épp másra gondoltam! Ugyanarra, mégsem.

Wiesbaden... Nem tagadom, magaval ragad! Legkätelebb ideszerződOm egy evadra.

Ilyen szép estek oktOber dereken Nemetországban... Istennek legyen hala, anyyika, egy kicsit piheghetek! Azten folytathatom ott, ahol abbahagytam a robotot.

Olyan ritka az ilyen pillanat!

S ha az tabb, mint néhány szemvillanasnyi id5... Neheny nap, mint most.

'Wisibada'; Igy irtak a regiek. Alkalmi iismerOseimt6I tudom! Tudja, hogy van az, anyyikam. Valami kicsi rem raged e nagyurakrOl.

Nem tagadom — &les engyom —, a menyecskekt6l sziyesebben tanulok!

Csak az oldalbordamnak el ne szOlja magát! Mert meg felreerti. Kendnek elarulhatom, mit neki is csak nehezen, hogy mennyire szeretem.

/Ötödik Fürdő Levél/

(Mao-kúr)

17. kúrlap

Bevallom, ángyi: ahova jutottam, az biza Labanc-Frankfurt – nem a német, nem a 'magyar' miatt! Hogy itt veri a dobot, ki tennapi marxi inter-naciból leve kozmikussá! Nem véletlen fortyogott, ha róluk volt szó, édes bátyám! Hogy, azt mondta, kár, amiért nem jutottak a hitleri söpredék sorsára.

Labanc, ángyi, aki (magyarázzák a Majnán-túli kiskocsmákban a gyászmagyarírók:) úgy veszi, ránk fér némi civilizátor rabiga! Németé, oroszé, jenkié. Meg tán – ha megbocsát – a bocskoros ókirályságiaké is! Nyilván nem véletlen, hogy akadt a tatár időben is 'magyar', aki ránk vezette e hordát.

Mintha bátyát hallanám.

Nyugodjék.

Csak: ne magyar! Kinek az ősmagyar lova nyerge alatt puhította a másnapi eledelnek való húst! Valami Hamburg-, vagy Humbug-Eörsit emlegetnek a szomszéd asztalnál koccintgató írók, kik (mint hallom) a frankfurti nemzetközi vásár magyar könyvhetére a szurkolói busszal jöhettek el.

Magyar? Hogyne – tódítják –, csak annak a buta, beteg, erőszakos, tehetségtelen fajtájából! Ez lenne (szerintük) a labanc.

Hát, ángyom, ahogy ezek a fiúk leírják, elég csúf szerzet lehet!

'Le a vörös... borral!'

Le.

'Le velük!'

A kuruc, állítják, nem egyéb (eredetileg és valóságosan is), mint kereszties. Amaz meg a kúrlabanc.

Na, ángyom, itt most pontatlanul jegyeztem le a meghatározást, de tán így is érti.

18. kúrlap

A kúr-posztmodern meg (regélik kurucíróim a Majnán túl, átesvén már a fejenkénti első liter almaboron) – legalábbis szerintük, s hát nálam csak jobban értenek hozzá, majd ángyi a helyére teszi, ha tudja, – azaz a magyar-posztmodern a Mammon-Világrend honi hatodik hadoszlopa! Hadosztálya? Nem értettem pontosan.

'Posztmodern?! Nem inkább rosszírók!'

Azt mondják: MAOISZTÁN : HUNGÁRIA = 27 : 1.

'Akik azért gyártanak maguknak kánont, hogy a többit kizárják, de ha úgy adódik, mert a másik tálban több a cseresznye, villámgyorsan amabba kapjanak!'

Ilyen vadakat mondanak.

Kezdek egy kicsit bekapni.

Elővették a Szabad Népet, amely közli Hamburg-Eörsi cikkét a frankfurti vitáról, véleményét A GLÓBUSZ A HALADÁS elvet vallók egyeduralmáról s a kiveszőfélben lévő (szürkemagyardarhajta) HAZA ÉS HALADÁS pártján állók páratlan bukásáról, valamint az utóbbiak nycreg alatti húspuhításáról. (Szabad Népek a Szabad Nép új folyama folyamán Népszabadságnak keresztelt pestbudai napilap-folyamot nevezik ezek a gézengúzok.)

Azazhogy – visszatérve még a 'kánon'-ra, mely nem más, mint törvény, szabály – minél rosszabb egy magyar labancíró, annál több művével lehet jelen Frankfurt am Main-ban! Csak elébb (persze!) reá kell ülnie a labanc-kánont író elménc szerszámjára.

Ángyom tán nem érti félre, mit süketelnek itt a komáim!

'Maoista fiúk tárlata!' – szerintük az egész. 'Hetednap tückista, hetvenhetedszer újraemésztett leninista...' (A többit elnyomta az újabb „Le a veres...” koccintás.)

'Furt der Franken.' 'Franconofurd.'

Hogy tudja, ángyom, mi az, hogy 'maoista', megkísérlem körbeírni. Olyanok ezek, mint Coco, kend szülőfalujának a bolondja, aki – furtonfúrt 'Co-Co'-zva – magán kívül mindenkit gügyének tart; szóval akik magukon kívül vannak.

Magam inkább azt mondanám – végighallgatva a mérgeiket borba fojtó magyar írókat –, hogy a világ labancjai (mert efféle szerencsétlenség bármelyik néppel megeshet) nem elmebetegek, nem föltétlen rongy emberek, csak túl nagy bennük az önzés; nem hazaárulók, csak nem tudják, mit cselekednek.

19. kúrlap

Hamburg-Eörsi apja lehet Örsi Feri bácsi, akinek „A Tenkes kapitánya” úgy, de úgy aprította a piszkos labancát, mint ángyi szokta karóval a kankocát! Jobban mondván kalácsát a kakaóba... De mindegy.

'Maoista performanc!'-ot, vagy mit emlegetnek még.

Pör?

Azért említem Örsi Ferencet, mert vele egyszer összehozott a jószerencse!

Sárospatakon a zárdából lett fogadóban szálltam meg – épp Zemplénben kerestem fürdőborbély állást, van annak már tán másfél évtizede! –, este a szomszéd asztalnál ült ez a nagy íróember. Később magyarázta, hogy mennyire becsapta a magyar bolsevik állam, vagy a MOKÉP, mit tudom én, melyiket szidta jobban, mert hogy a fél világon játszották „A Tenkes kapitányát”-t, neki a haszonból semmi sem jutott: a Népköztársaság lenyelte! Ha tisztességes országban él, a jogdíjból még ficánkolásra is futja, nem hogy túristaszállóra.

Az Írók Egyesületének, vagy minek a párttitkára volt – tudtam meg, amikor áthívott

magához –, de gondolhatja, mennyire odáig volt értük, ha a cigánytól a Székely himnuszt kérte!

Ilyen – tényleg olyan – világ volt ez; ángyié Nagyoláhország szélére vágva, tudom, szintúgy.

Örsi Feri – bocsánát, hogy tegezem, de valóban megengedte – odaintette magához a cigányprímást és halkán, de határozottan odaszólt, összeszorított markát mutatva: 'Marok!' Mármint hogy 'Maroknyi székely porlik mint a szikla...' Az meg, mintha minden este a pataki kolostorban mulatna a magyar kommunista írók párttitkára, nem értette félre: 'Ki tudja merre, merre visz a végzet...'

Amíg élek, nem felejttem el!

Mert én abban a pillanatban rázendítettem.

Ismer, ángyi, tudja, hogy elment a hangom – valaha kórusban énekeltem, de a karmester rám kényszerítette a bariton helyett a tenort, meg hogy vagy húsz évig naponta doboz rövid szivarkát szíttam –, ám ha egy kicsit kapatos vagyok, előjön az igazi, mélyebb hangom és akkor nincs pardon!

'Elhallgass...', szólát hozzám, csóválta a fejét, azt mondja, holnap már a fejére fogják olvasni! Csak csöndben; a cigány húzza, mi eszünk, iszunk, beszélgetünk, mintha semmiről sem tudnánk! Hogy mi mit tehetünk arról, mit reszel a cigánya?! 'Erre te...'

Akkor hívott at az asztalához.

Humbug-Eörsihez nem volt szerencsém, de amit hallottam róla, elmondhatom: ha valóban a fia Feri bácsinak, hát össze nem lehet őket hasonlítani!

Tán a fiára gondolt, amikor azt kezdte nekem magyarázni, mi nyomja a bögyét. Ha tudta volna, hogy úgy kell cifrázni az írást, ahogy azt mások, a híres, nagy írók teszik, ma ő is világhírű epikus.

Ilyen szavakat használt.

Ismer, ángyi, milyen az emlékezetem!

...Humbug-Eörsi? Rusnya egy ember lehet, aki így lódít!

Messze esett alma a fájától.

20. kúrlap

Ángyomtól tudom, Hamburger-Eörsi állításával ellentétben igenis dolgoznak az igazi írók! Sütő, Csoóri, Gion, meg a többi. Néhány tényleg hallgat: Sánta, Farkas, Balázs József pedig nemrég eltávozott. Igaz, róluk a pesti humbugsajtóban nem olvasni! Más meg alig.

A hesseni borharapóban – itt mellettem – valaki erőst mutatja, 'bóbiskol', úgyhogy nem folytatom.

Az egyik nagyon adja a bankot! Azt magyarázza: Frankfurt a magyar irodalom fele! A másikat a Fidesz-csapat ruháját magára öté szadesz-vonal otthon felejtette. Azt a felét a magyar írásművészetnek, íróársadalomnak, értelmiségnek, szellemnek, melynek a segítsége nélkül az ifjú/jobb/liberálisok sosem nyernek Magyarországon választást.

Fura világ ez, ángyi! Hogy értsen belőle valamit: ha kend írna, népinek számítana ('Sőt, a hülyébbjének népiesnek!' – szólnak közbe a fiúk, akik diktálnak a boros kecskelábnyi asztal mellett). És ázsiai, túlhaladott úgy, ahogy van! Ezeknek a terrorlegényeknek. Én meg, ha költenék – hál Istennek csak a pénzt szoktam! –, biztosan népi-urbánus lennék, urbánus népi, városi szegénylegény! No, abból sem kérnek marxi-indulatú pörfórmerék! Ha egyszer nem, hát tessék érteni belőle.

Pedig rájuk férne egy kis 'népi' performanc!

Hogy az mi, ángyi? Mint a jóféle falusi-udvari tótágasmutatvány. Mint amikor a főkertész az otthoni társult gazdaságban kézen állva sorolja, milyen ásványi és másféle

anyagokat tartalmaz az általuk természetett különleges ántimókusz. Avagy az a hévíz nevű gyógyvíz, amely feredőnk medencéjét csurig tölti Ér-Hun-gázló/falva/ szívében. Ahol nincs hévízes fűtésű melegház (melynek vize később a medencébe jut), az almérnök fejenállva szavalja el versbe szedett kertészeti szaktanácsait a kecskeól állományának.

Úgyhogy, ángyi, valóban, ha mi vetemednénk ilyesmire, mindenki hülyének venne bennünket! Ők nem, attól szebbek! Minél marhábbak; pardon.

(Ilyen dolgokkal vadítanak az almaborozó magyar tollforgatók...)

(Csak sikerüljön híven visszaadni.)

A magunk fajtát hamar a mokrai sárgaházba vinnék. Emezek ellenben.

Ahogy kiveszem e vagdalkozó szegény legények beszédéből, a hatalmon lévő (úri, álproletár, maómaós brancs) írói – tollhányó keretlegényként – szellemi Boszniát, mi több, lelki Kurdisztánt varázsolnak szép Kárpát-medencénkbe.

Érti a fene; mire jó ez, ángyi! Nem jobb a békesség?

21. kúrlap

A hamburgi, a kuala-lumpur, a washingtoni azt érezheti (azokról, akiket mi lelabancozunk):

– Ugyanúgy éreznek, mint mi!

Jó messziről olyba vehetik.

Ahogy m i n k e t mustrálnak.

Az Istennek sem belülről! Kívülről! Ahogy az idegen (nem a csúnya, hanem a szép!), a messziről jött.

Az ide sem jövő, de egyre bámuló idegen nemzetbéli véli.

Rólunk, magyarokról.

– Kívülről nézetből, tényleg, hogy is nézünk ki?! – tekint körbe a kör közepére állván (s a dollárt zsebre vágván).

Milyenek is vagyunk. Hogy, persze, mi ne ilyenek legyünk.

– Európai! Ők az európaiak!

Ellenben azok. E z e k n e k.

Amazok, akik szokatlan dolgokat mondanak (avagy tesznek).

Nekünk; nekik újat!

IDEGENT; MAGYART.

Ahogy minden nép egy kicsit idegen a másoknak, a többihez képest!

Szóval (mondják ivócimboráim a Majna-marton túlán): a Nyugat hogyan tapsolna ezeknek az eredetileg magyar anyanyelvű – másik szerint apanyelvű – írőipséknek, akik épp olyan torz képet őriznek maómaós magukban rólunk, mint ők mirőlünk! Hogyan vinnék őket, mint a cukrot! S hogy fogadnák azokat kitörő lelkesedéssel, akiknek a munkáiból kiderül: némelyes dologban biztosan különbek vagyunk náluk! Legalábbis egy kicsikét mások.

Hogy amikor a magyarok már rég nyeret használtak, ők még lószőrbe csimpaszkodva igyekeztek fejjel felül maradni s hogy ne csússzanak a táltosló csupasz hátuljára.

Hogy mi másra gondoljanak az Európán végigszáguló – akkor épp Európa legerősebb hadát állító, az ő hívásukra egy-egy hadjárat erejéig a megrendelő szomszédjára támadó – magyarok láttán, mint hogy 'nyereg alatt puhítják a húst'!? Ahogy azóta is lát s láttat bennünket bármi idegen (kihez mi közünk, kinek vajmi kevés mihozzánk!). Mert, valóban, ki-kikapják a fanyereg alól a húst; csak hogy nem falni egyet!

Mert hogy a magyar leventék avval óvták a csillagösvényt – a Hadak Útját – is megjáró paripa hátát.

Meglehet, menetben még szeltek is belőle! Ha valami cafat kilógott s a kuttyája

utánakapott.

'Ne.'

Edd, Burkus eb.

Honnan tudná ezt, aki minket messziről bámul?!

Ahelyett, hogy – mainap – (például) a történeti néprajz e tárgyú dolgozataiban kutakodna! Mert – m a g y a r u l – mindez rég leíratott.

Humbug-Eörsiék honnan tudnának róla? Nekik – s az általuk nekünk írt tankönyvekben – mi még mindig NYEREG ALATT PUHÍTJUK A HÚST!

'Le vele!' – inti társait a boros teendőre egy íróféle muki.

Hogy mi azt (ELŐBB) meg szoktuk – volt – (vala) sütni, főzni, avagy pácoljuk?...
Sózzuk? Füstöljük! Szárítjuk.

Hogy ezer éve?

Ők ellenben még a nyereg alatt tartanak. S fölmutatnak MINKET!

'Így könnyű Nyugaton sikert aratni.'

Ha kedviben jársz – nyalod a kezét gazdádnek.

EUROPA; nem másról lenne itten szó?! Egyik-másik már igen paprikás.

Veres a feje; fő.

'Honnan tudnának minderről labancék?!'

Hogy mi minden függött a táltoslótól! A vitéz élete; kenyere; jövődjöje; hogy nélküle haza sem talál. HAZA. Hogy kedves lova hátát a fölsebzés ellen mindenáron védeni kell!
Hogy a magyar nemzet többezer esztendeje igen nagy állatbarát állatvédő volt?!
Hamarabb, mint amiről Labanc-Európa tudhat.

Hogy a ló volt a: szemefénye! Akár párja: feleség-asszonya. EURÓPAI.

– Ezek nem azok.

Labancék szavába vágva a nyugatiak.

– Mások.

...Mint ők. Nem vitás! Sőt.

Hogy ne hinnének szívesebben Sütő helyett Eörsinek?! Csoóri helyett Konrádnak;
Sánta helyett Dalosnak.

'Hogy ne mondjam' (mondja egy kuruc magában).

'Balázs József és Gion Nándor regényeihez fogható e Frankfurti Gyülekezet a következő húszezer évben sem ír!'

Ne túlozz, mondanám, de nem mondom.

Magyarán: itt Nyugat-Európában a legnagyobb magyar elme az, aki annyit sem tud rólunk, amennyit ők! Mert ahhoz már csak hozzá kell tenni a tarisznyából némi turistaigazságot, máris ők a menők.

Magyarságüismeretben utazván.

S máris kész a Nagy (Magyar) Semmi. Ejrópaiul. Az igazi helyett. Az igazit pótolva (kiszorítva), melyen – ez lehet a baj! – el kéne gondolkodnia.

Magyarán, ángyom: ezeknek az számít, ami igazán alacsony szellemi teljesítmény!
Minél sekélyebb, annál mélyebben érzik a lábuk a pocsolójában. A féligazság! Az alig sem.
Ami még fordítva is hamis. Ám jól hangzik! Rólunk, az idegeneknek, az ő tévképzeteiket igazolva.

– Minél kevesebbet tudj fajtádról!

Annyit, mint szomszédod rólad. Még szerencsésebb, ha mint a negyedik szomszéd a túoldalról, mert az nem lát be (annyit) az udvarodba! De észreveszi a füstöt. Hogy mi gyulladt föl (gyújtós a kemencében, szén a tűzhelyben, hasábfá a bogrács alatt, avagy csak a gaznak nevezett kerti száraz avartól szabadulsz), már nem számít.

– Füst! Ég a ház!

Szaladnak. Pedig csak. Egy kis bableves.

Labancék Frankfurtban.

Szalonnát sütsz? Rád gyújtotta vendéged a házat? Lényeg, hogy messziről is tudni való! – f ü s t. Mi mindent oly szépen eltakar. Mi mögé bújhatol... tájékozatlansággal, műveletlenséggel, önzéssel, akarnoksággal, kivagyisággal, bugris-europérsággal.

Ahogy elhallgatom, ángyom, ha én író volnék, ezeket én úgy, de úgy.

Na jó, ahhoz nem kell szakmabelinek lenni.

Minél kevésbé ismered (szereted) – véded – néped, annál különb vagy? Vajh ők mikor kezdik enmaguk lepöködni?

'Várd ki.'

Ez Labanc-Európa? A mi Sovány-Európánkkal szemben?

22. kúrlap

Ezt a nótát külön küldön ángyinak! Ha jól értettem egy Kálmány Lajos nevű plébanos énekölte veszettül a mi szögedi földünkön vagy kétszáz éve. Ezök a fiúk mög: usgyi, utána!

Már ahogy kezdődik, az nagyon tetszik! Figyelje; a kótát hozzá kitalálhatja.

*Ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha,
Mögvirrad még valaha!
Nem lösz mindég éccaka,
Mögvirrad még valaha!*

*Visszagyün még Rákolczi,
Az a hírös nömös fi,
Viszi némöt kabáttját,
Csúnyíttya öszve prundrát.*

*Fére túlem kopasz száj,
Órom alá né piszkáj!
Bajúsz köl a magyarnak,
A kinek nincs, finganak maj annak.*

*Ijen a magyar vitéz,
Atillábul kinölt ész;
Ha magyar vagy, tarcsd magad,
Ki ne fogjanak rajtad.*

Na ez az.

23. kúrlap

Kuruc... Mit össze nem hazudnak erről is! Hogy a labanc nyitott, a kuruc ellenben bezárkózó! Mint a Frankfurti Buliban is: Bartók kifele, Hunyadi befele néz... (a szobrából). Mintha megkergült volna az összes tárlatrendező, ne akadt volna egy (egyetlen egy), aki azt mondta volna: Asta, fiúk, ne tessenek hazudni! Mert Hunyadi volt olyan nyitott, mint Bartók, akiről a legsunyibb náci-bolsevik sem állítja, hogy nem szerette volna úgy a hazáját, mint amaz!

'Mint a vízfolyás.' (Hazudnak.)

Hogy a kuruc csak magában bízik! Másban az Istennek se. A marha doktorai –

valójában – ég a középiskolai tankönyvig sem jutottak el, mert már abban benne van (meglehet, már a hetedikesben!), hogy a Nagyságos Fejedelem a franciával, az oroszsal, a lengyellel, a törökkel kcrestes találta meg (amennyire lehetett) a kapcsolatot.

'ÉTA LABANC-EURÓPA!'

Ruszinnal, tóttal, oláhval értett szót (nagy bezárkózási ingerében!). Ellenben a labanc hatalmas nyitottsága kizárólag az elnyomók – kiszipolyozók, hivatásos tömeggyilkosok, népámító megszállók – föltétlen kiszolgálására szorított!!! Hogy a kuruc a gyarmatosítás ellen emelt szót, a labanc viszont, szarevő kutya egykománk, épp mellette.

Már megint: éppen fordítva igaz.

...Azóta is egyvégtében.

Langedoki borra szakí. Szaké, mint rizsbor a hordóból.

'Minél jobb író, annál kevesebbszer jelzik a Frankfurter Katalógban' – tódítják némi borkeverés kellős közepén.

24. kúrlap

Mutaták, nem hiszek a szememnek (valaki biztos megőrült). Egy Dalos György nevű, számomra teljességgel ismeretlen – állítólag berlini – író 27, Esterházy Péter 17, nyergeshúsevő, akarom mondani nyereg alatt puhított húst étető Eörsi Istváan 9, ... Lászlóffy Aladár, Csoóri Sándor 2-2, Juhász Ferenc, Kányádi Sándor, Sütő András 1-1 alkalommal szerepel a Magyar Könyvhéten úgy, hogy csak a megnyitó – pogácsás – ünnepély előtt pár nappal.

A szervezők majd' annyiszor, mint a java írók együttvéve.

Elvittek újsütetű barátaim az elég kopott, szegényes, unalmas, inkább csak minket, magyarokat izgató kiállításra s ott megszoríthattam Sütő András kezét! Ángyi, tudja, mit ér nekünk ez az ember.

Többet, mint a sereg élére állítottak együttvéve.

27 : 1.

Maóisztán : Magyarország.

Na ja, idegen pályán, s úgy, hogy a vendéglátók a vendégcsapatból csak mutatóba engednek néhányat a játéktérre lépni! Így győzhetnek; ez a szokásuk; közben körbemutatnak a tomboló – Éljen!-ző és Fúj!-oló – közönségnek: úgye, ennyire futja amazok erejéből!

'Én mondom, nagyon tudnak!'

Ha mi fele ennyire.

27 : 1 Dallba szedve, elDallolva, Dallba kapván; Sütő, a legnagyobb meg sehol! Nem, itt üldögél – gondolom a párjával – s nézi, mekkora a forgatag a 'nagyok' háza táján.

A majnai almaesárdát majd szétvetik a mulató magyar fiúk.

– Le a vörös... borral!

*Ej, rigó, rigó, részeges ló,
Elittuk a zab árát...*

Rizs árát. Mert hogy ez egy rizsária. (Hallom). Szakajtó – hidegen hagyott – szake után szabadon.

Maoista tótágos, másképpen: önagyon-mutogatás; más-agyon-hallgatás; a többi nem létezővé minősítése; a másik fasiszta; bolsi; magyarkodunk, magyarkodunk, a temetők meg üresek?!

Ez az, ángyi! Hogy velünk lesz tele.

25. kúrlap

Maoista, ángyom asszony, aki a hazafit hazaffynak érti. Hazaffiaskodónak, nacionalistának, nacinak-nácinak, sovinizta buzeránsnak. Hazafi.

A buzi szót hagyjuk, mert valamiért nagyon érzékenyek rá; méghogy ők ilyen szót a szájukra vegyenek!

Haza és Haladás – ezeknek...

– Ha te magad, velem szemben, hazafinak tartod, engem nyilván oláhozol – állítja, s máris antioláh tetszik lenni, ángyó!

Anti ez, anti az.

Ha nem látott is, ángyi, húsz éve, belőlük egyet sem. S ha nincs velük semmi baj, akkor is.

Ők lettek maoisták, az efféle félnótások.

Nem is az, de úgy tesz. S ha bírálni mered, a z t fogja rád, a z é r t mondod! Te emilyen-amolyan akasztófárávaló. Hogy mindezt botként vehesse elő, leverve lábadról.

Többnyire – főleg ha minket hírből ha ismerőknek lódit – sikerül is neki. HAZAFI. E z e k n e k ennél nevetségesebb nem létezik a kerek egy világon.

Sütő, n e k i k.

– Ki az? Hallottál már felőle? Mert én nem. Valami 'transzilván'.

Akkor kend is transzilván, ángyom lelkem! Nem magyar. Mert ha le tetszik írni, ki tetszik mondani, mostantól nem csak a vasgárdista szomszédtól, a magyar nyelvű idegenszeműektől (más szerint: idegenszívűektől) is meg tetszik kapni!

Jó kis 'magyar' 'irodalom'.

Rusnya népség, ne találkozzék velük, ángyika! Rossz álmai támadnának.

Nem mondom, szidják őket kegytelenül a magyar gyerekek!

– Miért, mi nem vagyunk magyarok?! Már megint ez a kirekesztés... (s.a.t.).

Mitől magyar az, ángyi, aki ruszki tankon, jenki bankár-háton indul harcba népe ellen?

Magyarnak magyar, csak épp janicsárféle.

Szóval, ángyi (bocsánat a szóért), mindenképpen ocsmány. Ember ő is, mi több, akár magyar is lehet a balfékje, csak ippeg.

Kedves ángyi, mondom, adjon hálát Istennek, hogy nem látott még ilyen alakot.

Ha – azért – jobban szétnéz, odahaza is lel belőlük igen szép példányokat! Csak azokat már megszokta; ezeket hogy lehetne.

'Rosztov-Manhattan közvetlen.'

Amúgy, kedves ángyi – már-már néném – nyugtassa meg Oláh Antit, nem róla van szó.

26. kúrlap

Ángyi, megy a vonat! A csicsás – ahogy bátya mondaná: porcelán – hajóhoz, mely átröpít a világtengeren, hogy (fürdőlevél-írás közben) megkereshessem családom kenyerét.

Az oda vezető úton, megvallom, ángyom, jól mulattam! Berektől Wiesbadenon át Frankfurtig. Gondolhatja, melyik volt a legkedvesebb! De azért – kend ne tudná, ki falja a könyveket s a falubeliéknél jóval tájékozottabb a világ dolgaiban – Berekfürdő kurta nyugalma mellett mennyire kívánczik a magunkfajta magyar ember az efféle majdnem örültek-házába is! Hogy annál jobban essen hazamenni.

Ölelem, ángyi, az egész családot! Jani bátyát, Bözsi nénjét, Pityut, Ferkót, Annust, Matyi sógort, mindenkit. Legközelebb már a luksushajóról írok!

Az sem lesz akarmilyen Feredői Levél... Mert hogy – hírlik – az utasok (útközben,

míg halad a hajó) természetesen nem a tengerben martóznak meg, hanem a minden emeleten ott lévő uszoda langyos vizében.

Jó firmák biztos ott is lesznek! Akiknek a figurázásáról beszámolhatok kendnek, hogy egy kicsit velem mulasson csanádvégi magányában.

Zárva karcagberki, hessenbádi, majnai leveleim kúrlapjait, szeretettel öleli
(hj. hajófodrász) körösztfia.

Berek-Hunfúrt, Kr. u. 1999. őszhавában

FÖCSKEÚTON

(KÚNBEREKBE, S VISSZA)

Föcske, Berek, tűz.

– Tűzz Berekbe!

Indíts.

Esztenedeje erre vársz, azóta nem pihentél. Nern úgy írtál, hogy közben pihentél; dolog közben úszás, bütykők áztatása, séta, bor, társalkodás. Mert Berekben ezzel ajándékozzák meg az amúgy agyonhajszolt hasonszőrűeket.

– Mikor jut nekünk időnk ilyesmire?! – sóhajt B. Z. mester (főiskolai tanár, múzeumi őr, előadóművész, műtörténész, író, költő, szerkesztő) uram közvetlen innen Szatmárnémeti-Békéscsabáról.)

Barátok közt lazásolni, néha, ha kedved tartja, vagy mert hajt a tatár (nevű megélhetés és más parancs), egy kicsit (máskor igen sokat) dolgozni.

– Milyen volt Tokaj?

A Tokaji Írotábor.

Amilyen szokott: új barátokra lelsz, másokról kiderül, hogy megsem azok.

A Bereki Írotábor kissé más; tán mert ide szűkebb körből kerülnek emberek. Akit meghív a – majdnem a – komád (nagytitizteletű K. L. mester), majdnem biztos szót értesz vele.

Föcske. A föcskékkal kezdődik. A cimborákkal folytatódik. Föcskeröptető Kisasszony nevenapját követően.

Zuhé. Szakad egyfolytában.

Zuhé! – iszunk rá.

Zuhé.

Beregi mód Berekben. Székelyhoni.

Le vele.

Hévíz, Berekfürdő 1920-ban, vagy mikor fakasztott – nyilván légszesz, avagy olaj helyett égbe törő – melegvíze, melyben az ezer bennszülöttön kívül az idén is száz körüli napnyugati lakókocsi némethada mellett egy társaskocsinyi csabai nyugdíjas is pancsikol – többszáz hasonló korú továbbiakkal – a nappal is alig tizenöt fokos dermesztő időben a harmincon túli hévízben.

A Japán Múzeum, miközben Támadás Amerika Ellen.

A föcské meg, a kései sarjak.

Tűz.

Hé(v)berek.

Föcskenyárvég

Csabai Mozi-téri legénylakásod erkélyén az áprilisi egy szem föcskefészek már rég kettő: megfiadott a föcsketojón kívül a föcskeház is. Így férnek el, hogy megszapordtak?

A tavalyi ganét kilapátolod a fészek alól; s lám az idei tavaszi, nyáreleji újabb pottyantásokat továbbiak nem követik! Tiszta marad a föskefészek-ajja.

Csak nem: kanföske s föskekotló a csőrében hordja ki a fészek mélyéből a fészekalja fióka-csapat ganáját? Később meg a fészek széliről már maguk pottyantják a nyakadba a kifsöskek a házba nem valót? Hogy mikor kiröpüljenek, már a világba hullajtsák áldásukat?

A nyár közepén letakarított köre csak föskepihe szállong, szar egy sem.

Nyárutóján (Kisasszony hava végén) föltűnő csönd az ereszalja helyett a fölöttünk rongyalkodó emelet erkélye alá rakott fészekben. Reggel csönd, délben, estve.

Mondom balatoni babámnak, elszálltak csabai föskekink!

– Szegények.

Ha egyszer ez az életük.

A föskeút.

A gólyák hete kelhetek útra. Előtte csapatban próbarepülésen.

– Készülnek.

Most ugyanúgy, együtt, csak épp folyvást szertecikázva, a föskek.

Aztán egy este csiporgásukra csodálkozol. Reggel meg: csirren a fészek!

Majd megint: mintha hadra keltek volna.

Mégsem.

Napok múlva kerül meg a fészeknyi madár.

Néhány napra útrakelnek, meglesni, mire mennek majd a hosszabb úton?

Bírják-e, vagy még gyakorolni köll?

Föske, föske; csupa titok.

Berekben vasárnap (Szent Mihály hava 9-én) este az árnyék- és zuhanyszék deszkafalán gubbasztó riadt, fásult, reménytelen föskekét lelsz. Túlontúl elázott? Vagy tán úgy veszi, ő már többé el nem röpül? Kiöregedett ebből a játékból? Aztán közeledtedre mégis szárnyra kap.

Hétfőn reggel N. Z. M. mester – a túlaberegi Csonkapapiból – két halálra dermedt föskekét talál a feredői fogadó tornácán. Mi lesz szegényekkel, ittragadtak ebben a Szent Mihály havi didergésben?

Kedden a hálókamrája küszöbén kínlódó félig dermedt föskekét N. Z. M. mester beviszi, hátha fölmelegszik. Ám a madár hamarosan – mire megjövünk a villás früstökről – kimúlik, tanulságul a többi gyöngé, ifja, szófogadatlan, tapasztalatlan, a sok mindent megélt idősebbek szavára nem hajló fiókáknak, meg a kivénhedetteknek, mi vár rájuk az idei föskeúton Afrikáig.

V. F. L. mester Váriból másik haldoklót ment hálókamrácskájukba.

Másnap délelőtt a tegnap még dögrováson lévő föskekemadár az asztal alatt virgonckodik. (Negyednap múlik ki végérvényesen e föskevilágból.)

A karcagi berek tópartján délben két ázott föske kintelenkedik a zsilip-élen. A többi vígan röpdös össze, vissza.

– Sarjú-föske! Kései kötís, azért ilycn gyöngé.

– Az anyjuk az erősebbekkel már útra kelt.

– Szent Mihály végire mind elmegy. Amelyik azután is marad, elpusztul. Ilyenkor még jobb szokott lenni az idő, a sarjú-föskeknek is marad pár hét megerősödni!

– Későn kötötte őket az anyjuk.

Ég Manhattan, a Kéttoronyból – föskeszárny nélkül – alászálló emberek.

Csütörtökön újabb két döglött föske.

Halott.

– Eltemettem ezeket is a kukába.

Aztán.

Porberek

Kedden (Szent Mihály hava 11-én) délután fél háromkor – amerikai idő szerint reggel fél kilenckor – indulunk Füzesgyarmatra, de a közbejött akadályok miatt három (manhattani kilenc) előtt vágunk neki az útnak.

Honnan tudnánk, hogy közben már beharangoztak a Harmadik Ezredbe. Újabb drága – ha igaz, huszonegyedik – századunkba.

A Nagykuág partjáig szaladó Berettyó-Sárrétje szélén ügyeskedő Füzesgyarmat festőművész fia, Doma-Mikó Istvan alapította a japán gyűjteményt rögvest azután, hogy kikerült Japánországba!

– Én nem akartam, ők emigráltattak.

Festőnk, ki az ország első Japán Múzeumát hozta létre, nem akart innen sehova sem menni! Már mint hogy eszében sem volt száműzetésbe vonulni.

Belészeretett egy japán leányba, feleségül vette, kiment hozzá, s mire hazaért, már szökevénynek vették?

Nem egészen. Odáig volt – pesti festőtanoncként – a japán művészetért, hát kisietett, hogy a saját szemével győződjék meg.

A lényeg, hogy a végén nem akarták hazaengedni.

– Mit ugrálsz, dönts el! – és a pestbudai házát gyorsan elszedtek.

– Tokorodj – szólhattak volt a mi kedves moszkovitáink a japánbérenc hűtlenkedőnek. Tíz évig nem is jöhetett.

Hogy szerethetne az ember egyszerre több kishazát is?

Kicsit, nagyot.

– Igaz, hogy itthon, ha Japánról kérdeztek, elmondtam, hogy a militaristának beállított szigetország nemzeti jövedelmének csak egy százalékát fordítja fegyverkezésre, miközben a béke nagy barátja, a Szovjetunió költségvetésének a hetven-nyolcvan százalékát áldozza ugyanerre. S hogy hazánk sem adja alább.

Szülőhelyén, Füzesgyarmaton egy parasztházban 1980-ban nyílt meg a Távolságra disszidáltatott festő Japán Múzeuma, amelyből (küldhette havonta a postással az odaváló régiségeket a szülőfalujába) mára tán semmi sincs, ha nem üt ki odahaza – itthon – a demokrácia. Városa nemrég a főtéren adott épületet, amelyben már igazi közgyűjteményként nyilhatott meg a múzeum.

Fő érdekessége a kamikaze-kiállítás, amelynek alapanyagát a kevés élve maradt halálpilóták egyike ajándékozta a gyarmati múzeumalapítónak.

– A világon csak négy kamikaze-múzeum van. Három Japánban, meg a füzesgyarmati.

Doma-Mikó István hazahord mindent Füzesgyarmatra. Mint a föske?

Ki tudhatja.

Afrika déli csücskébe, Közép-Európádba.

Ide is, oda is.

Odaadó híve lett az örök magyar-japán barátságnak! Ott Magyarhonunk jó hírét költi, itt Japánét. Hogy a Csöndes-tenger egyik szigetén is otthon érezze magát.

Ha egyszer megbecsülik.

Itt-ott.

Ha már Japánban él magyar emberként, mi mást tehetne? Idehaza Japán fesztivált szervez, Békésbe csalja fogadott hazája diplomatáit és művészeit, ha tehetné milliárdosait.

Tonga királyának udvari festője.

– Tonga szigetország a Csöndes-tengeren.

Japán főiskolák tanára, Indokínában egyetemen is oktat.

Mennyiből lehet Tongán megelni?

– Ha van három kenyérfád, már semmit sem kell dolgoznod. Annyi termést ad a három kenyérfa, hogy csak aláfekszel; megfőzöd, vagy kenyérlisztté őrlöd a termését és megsütöd.

– A legtöbb tongai kétmázsás. Aki soványabb, azt sajnálják, mert nyilván beteg. Majdnem mint csanádi hazádban, Iratoson a vékonydongájú asszonyt.

Először őt is így fogadták.

Szegény, nagy baja lehet.

– Hogy nekem hány kenyérfám van? Nagyon sok.

Nem kérdés; annyi, amennyihez kedve támad.

Nem akar elhízni, azért nem marad ott?

A sovány sárréti föld húzza haza? A Sárrétet éltető víztől megszabadított hon.

Ki tudhatja, mi nem.

Csabán, Gyarmaton, bárhol e poros világban – Porberekünkben – olyan boldogan kalauzolja a japániakat, vagy mutatja földijeinek, mit nem tudnak ezek a szamuráj-utódok.

– Ahogy mondod, nagyon is rokon ez a két nép. Találkoztam egy idős japán úrral, aki a háború előtt éveket töltött a Bethleneknél. Megkérdeztem tőle, miért érzi ő is ezt. Hosszan elgondolkodott, mi az, amiben a legjobban hasonlítunk egymásra, aztán azt válaszolta, mert ugyanolyan naívak vagyunk.

Bambák, vagy csak hiszékenyek?

– Mint ahogy Magyarország eladta az iparát, mindenét a külföldieknek, akik nem olyan naívak, mint mi. Hol van még egy ország, amely elhiszi, hogy ha mindene a külföldiek kezére jut, abból neki haszna lehet?

Ahogy tesz-vesz, sűrög, forog, ügyködik – fájdalom, a közös magyar-japán határ helyett – a két nép közti kapcsolat szorosabbá tételén, egyszer csak beugrik: az egésznek csak egy magyarázata lehet.

Ennek az önzetlenségnek. Odaadásnak. Gyűvés-mönésnek. Szinte már főcskefészek-rakogatásnak.

Hívatlanul, kéretlenül is.

Mert hogy – látszik – jól érezheti magát távol, keleten, de annyira nem lett odavalósi, hogy ne lenne.

Maradt volna.

Ennyire szereti a hazáját.

Porberkünket.

E Japán Múzeum akár Pest-Budán is lehetne! Mert hogy ott sincs. Csakis itt.

– Miért éppen Füzesgyarmaton? – kérdi, kit messziről hozott ide (főcskék útján) a kíváncsiság.

Na vajh.

E kérdésre válaszolva jut eszedbe, mi a megoldás.

Okok oka.

Kamikáze-mutatvány

Kamikáze.

– Az amerikai propaganda állítja be örülteknek a Különleges Támadó Alakulat tagjait. Kíváncsi voltam rájuk, megismerkedtem olyanokkal, akik a háború utolsó napján a másnapi bevetésre készültek, amikor megkötötték a békét. Így maradt életben az a pilóta is, aki a magángyűjteményét nekünk adta. Egész életét arra áldozta, hogy megismertesse a világgal az igazságot. Hogy ők a hazájukért, japánok százezreinek az

életéért tudatosan vállalták a biztos halált.

Hogy röpcsijükkel – bombázó föcskerajként – váratlanul lebukjanak az alattuk lévő anyahajóra, cirkálóra, nehézbombázóra, erődre, kikötőre.

Ha félelmükben vissza nem szálltak, mondván, nem láttak egy hajót sem! (Másnap díszkíséret vezette őket támaszpontjukról amerikaiakra, nehogy megint rosszul tájékozódjanak.)

Hordja, csak hordja haza Porberekünkbe, ami Japánból kimenthető. A falakon, a tárlókon a sokezer éves japán műveltségről, történelemről, művészetről ad hírt, némi képet. Meg a haború végi atomtámadások embertelenségéről. A népirtásról (vagy ahogy mondják, ha nem ők követik el: emberiség elleni bűncselekményről, büntetről?), melynek következményeit ma is sokan nyögik.

– Hirosimában 70-80.000, Nagasakiban 35.000 ember azonnal meghalt, sok később; még többen megbetegedtek és egy életen át szenvedtek.

Atombomba, próbaként, próbababa japánokra, gyakorlóterepnek tekintett városokra; a tömegpusztítás kísérleti műhelyének a (sárgák, mi több) ferde szeműek köze telepítése.

– Büntetés Pearl Harborért!

Megalázták Japánt, amiért az – előbb – őket alázta meg.

Ahogy az angol városok elleni támadásra a német városok porig rontása a válasz.

– Fogat fogért.

– Halál a.

Tetszenek rá emlékezni.

...Könyvekből, mesékből, moziból.

– Vesszen Szerbia! Éljen a haború! — szokott öbölyögni a húsz, avagy hatvanéves korára a negyedik elemi értelmi szintjéig (ha) eljutó ember.

A sziget-országi rajzok s főstmények, porcelán edények, középkori fegyverek, ó pénzek, cifra ruhák, kerti micsodák, miegyebek közt a kamikáze-gyűjtemény: halálra szánt ifjak búcsúlevelei, kamikáze tiszt egyenruhája, egységük történetének leírása. Fényképek a légitámadásokról, katona-arcok, harci fejkendők, zuhanáskor kibomló s a tengeren szétterülő cápariasztó sálak, kamikáze-süvegek, a haslövésből eredő vérzést, bélkifordulást lassító harci kötők.

Apám, Anyám,

Holnap meghalok a hazáért. Arra tanítottak nagyapával, nagyanyával, bátyáékkal, nénémmel, hogy nagyon szeressem a hazám, tartsam be adott szavam. Holnap reggel repülőgéppel egy anyahajóra támadok, hogy elsüllyesszem, vagy legalább harcképtelenné tegyem önmagam föláldozásával. Bízom Istenben, hogy sikerül végrehajtani a feladatot, és ezzel tízezer honfitársam életét mentem meg.

Holnap lehull egy cseresznyevirág. Nagyon kérlek benneteket, ne sirassatok!

Inkább ünnepeljétek, hogy ilyen hőstetre képes a tizennyolc éves fiatalok.

És el ne felejtétek: tavasszal találkozunk a szomszéd falusi szentélynél! Öcsém javuljon meg.

Isten Álgya kenteket.

Hazafelé menet tudod meg a maroktávbeszélőből: elrabolt hosszújratú személyröpszik a teljes utasállománnyal és teli tartállyal nekiröppülnek az újjorki Kéttoronynak.

– Manhattani bombázók.

Mármint hogy csinibabák.

– Ne használj ilyen szavakat, mert az egész világot lehallgatják, és ha efféle szó üti meg a fülüket, azonnal rád állnak!

Hogyne; minket – a polgári szabad mozgás joga művelése jegyében – alig akarnak a

honukba beengedni, miközben az Államokon belül évek óta készülhettek a nagy támadásra e halálra szántak.

Az első becslések szerint ötven-hatvanezer halott is lehet. Pár nappal később tízezret gyanítanak.

– Támadás Amerika Ellen.

Az Egyesült Államokról van szó.

Újyorkról, Washingtonról. Kamikáze-sorra szánt ki tudja milyen hitű, fajú (nemzetiségű, bosszúból bármire kész férfiakról.

Akik ellen a helybéli férfiak egy csapata.

Fönt, a főcskeút fölött néhány ezerrel.

– Allah büntetése!

Nem az öve.

Hogy lenne.

Korszakköszöntő Toronydöntés.

...korszakfolytatás?

– Halál a civilizáció ellenségeire! Háború!

A manhattani halottak száma: hatezer? Hét?

– Bosszú – teszi kezét a zsidók s keresztények Szentírására egy nevjorki fekete.

Új-, vagy óhit, oly mindegy.

A másik műveltség ellen. Mert hogy ugye – elemi hetedik? – mintha a keleti egy kicsikét más lenne.

Szegények, gazdagok. Elégedettek, éhenveszők. Egy életet végigélvezők, rémesen megnyomorítottak.

Vérbefagyasztjuk az új évezredet? Mert ha ez a kezdet, milyen lesz a folytatás.

– Folyt. köv.

Itce bor az ijedtségre

Szerdán délben már itce bor az ijedtségre.

Elébb más miatt.

– A hét decis a régi itce bornak felel meg. A kétszerese a pint, nagyjából másfél liter. Ha meg nagyon szomjas vagy, jöhet a kanna, amelybe olyan nyolc lityi fér.

Fél itce bikavér, meg fél itce kékfrankos a Kisoroszországba szakadt felföldi, meg a Nagylvlachiába szorított erdélyi magyar fiúkkal. Mert hát: ami sok, az hogyne.

– Jó kis évezredköszöntő!

Midőn ökémindig idegen állampolgárnak számítanak „Magyarország”-ban.

Este indul a gyors, reggel, koradélelőtt otthon vannak a székely fiúk. A kárpátoninieniek meg fél napon belül.

– Milyen kicsi ez az ország.

Mi tagadás.

Csütörtökön, pénteken, szombaton újabb itce bor.

Vérpiros.

Ér, ha tágul.

– Táguljunk.

Hova, hova.

– Nézd, a főcské!

Kisüt a nap Hévberekben.

Két napra ha. A főcske meg, ha bírja.

Ő igen, csak mi.

Velük.

A kunberki feredő ikermedencéjében a szombati napon egymásnak esik két ittas társaság. Az egyik a nyakukban ujjnyi vastag aranylánccal kérkedő Kádár-huszárokat ócsárolja és a fiatal demokratákat élteti („Aki nem rájuk szavaz, hülye!”), a másik meg – a jelek szerint a szabadrablás lehetőségét keveslő nagykún vállalkozók csapata – azzal ijesztget, hogy amazoknak egy év múlva (a választás után) helyük nem lesz nem hogy a Nap alatt, e medencében sem.

Előbb hangos szó, majd ordibálás, a végén ütlek, dulakodás. A fürdőmester, az úszómester, a duhajok egyikének asszonya, meg a valamivel józanabb társak választják szét a tömegverekedésre kész, tajtékzó muksókat.

A fürdős ember a marok-távbeszélőjén a hekusokat hívja, akik e pillanatban éppen Kunberek szüreti fölvonulását igazítják a kúndombon ágaskodó kúnkopjafa alatti, kúnszekérrel teli Kúntafuttató téren.

Ugyanaz a kíméletlenség a kunberki pocsolyában, mint amoda Manhattanban.

Ördög hozott, új ézredev!

Külleány szöme, ha ér az egészből valamit, csillagom.

A főcskék meg.

Élet, írás

„... erős bokarándulástól eltekintve jól vagyok. Dolgozunk a rokoncsalád új házában. A falakat felhúztuk, a kémény és a tető következik. Pech: nincs elegendő faanyag a tetőhöz. Nap mint nap várjuk, sürgetjük. Ha továbbra is késik, félni fogok attól, hogy nem jutok el Berekfürdőre. Számításaim szerint ugyanis tíz nap kell a tetőmunkákra (azt már csak négyen fogjuk csinálni). Tehát egy-két héten belül hozzá kellene kezdeni; akkor maradna pár napom némi pihenésre a berekfürdői utazás előtt. Kellene is, hogy átálljak az irodalomra...

Hívtak Tokajba is, de oda aligha mehetek az építkezés miatt. Mit csinálna nélkülem a brigád!

...adj át egy üzenetet... próbálkozzon közadakozással a tokaji táborban bizonyos B. E. kárpátaljai árvízkarosult (akinek a házat építjük!) megsegítésére. Az állami pénzsegély ugyanis senkinek nem elég ahhoz, hogy lakhatóvá tegye az árvíz után újjáépülő házat. Több helyütt még arra sem elég a kincstári segély, hogy tető alá tegyék az új házat! A mi gazdánkknak – úgy néz ki – a tetőre még futja, de a külső-belső vakolásra, ablakokra-ajtókra már egy peták sem marad...”

...írja levelében N. Z. M. Kárpátaljáról, s a Tokaji Író-tábor utáni napokban kézbe is vehettem sorait.

A berekfürdői író-táborba eljutott.

Beregvármegyei egykománk Krisztus urunk 2001. évének elején a 2000. esztendő legjobb magyar elbeszélői művét koronázó Év Könyve díjat nyerte el. Belegondolni is szörnyű, hogy élne – s írna – A sátán fattya szerzője, ha nem díjaznák némely „anyaországiak” a művészetét.

Persze aki az A-t A-nak, a sátánt sátánnak, a fattyút fattyúnak nevezi, magára vessen?!

Mire föl a kunberki kálvinista istenháza lelkinagyasszonya, az általa fölkerült külhoni segélyszervezet, és a nagykun fürdőhely önkormányzata jóvoltából N. Z. M. szegényországi pártfogoltjait megsegítette az Isten! Szent Mihály hava vége helyett Karácsonyra megjött napnyugatról Bereg vármegyébe az e pár ház építésének sikeres befejezéséhez nélkülözhetetlen összeg.

Berekfürdő – s a nem csak neki drága Kunság – Nagy Varázslója, K. L. mondott a vasárnapi istentisztelet után néhány jó szót a falu lelkészének.

Amoda meglövetnek, s visszalőni akarnak a maguk legyőzhetetlenségében bizonyosak, emide összefognak a maguk gyöngességében megbizonyosodottak a náluk is elesettebbekért.

*Föcském, föcském,
Mondd meg nékem,
Ki a legszebb a világon?*

Hol a legjobb, madárkám.
Berekben – egyebütt a nagy Földtekén – (az Öregisten kebelén).
– Boldogasszony.
Valamelyik.
...Föcskelátta Magyar Segély.

Berekfürdő, 2001. Szent Mihály hava

TARTALOM

BORBÉLY A FEREDŐBŐL	
/Első Fürdő Levél/ (Kúrba menet)	2
/Második Fürdő Levél/ (Kúrjava)	5
/Harmadik Fürdő Levél/ (Kúrközben)	7
/Negyedik Fürdő Levél/ (Kúrban)	13
/Ötödik Fürdő Levél/ (Mao-kúr)	15
FÖCSKEÚTON (KUNBEREKBE, S VISSZA)	
Föcskenyárvég	24
Porberek	26
Kamikáze-mutatvány	27
Itce bor az ijedtségre	29
Élet, írás	30